

“IK NOEM MIJZELF EEN undercover antropoloog”

PRAKTIJK

SHERVIN NEKUEE BRENGT DE SOCIOLOGIE IN PRAKTIJK, ALS ONDER MEER HOOFD PROGRAMMERING VAN HET INTERNATIONAAL LITERATUURFESTIVAL WINTERNACHTEN IN DEN HAAG. OOK ADVISEERT HIJ GEMEENTEN BIJ DE INTEGRATIE VAN VLUCHTELINGEN DOOR HET STIMULEREN VAN ONDERNEMERSCHAP.

tekst INGE RAZENBERG beeld BALOUT KHAZRAEI

SHERVIN NEKUEE (GEBOREN in 1968) is socioloog, publicist en programmamaker. Op zijn negentiende vluchtte hij uit Iran naar Nederland. In de jaren 90 studeerde hij sociologie aan de Universiteit Utrecht.

Mist u de universitaire sociologie?

“Ik heb in Utrecht gestudeerd, niet wetende dat er een scholenstrijd was tussen sociologen in Nederland. In Utrecht wordt de sociologie bedreven vanuit instrumenteel vakmanschap. Wat ik daar miste, is de waardering voor een intellectuele attitude, welsprekendheid, ethos. Toen ik debatten ging organiseren in Amsterdam, kwam ik sociologen tegen die vlot schrijven en meer lezen dan alleen hun studieboeken. Daarnaast schrijf ik liever een stuk in NRC dan een wetenschappelijk artikel voor een handjevol vakgenoten. Ik ben minder iemand die in de vierkante millimeter geïnteresseerd is. Alhoewel ik de uitwisseling met onderzoekers en studenten over mijn vakgebied wel waardeer. Die mis ik nu.”

Gebruikt u uw sociologische achtergrond in uw werk?

“Absoluut. Ik ben begonnen als socioloog omdat ik vanuit een heel brede interesse kijk. Als programmacoördinator van het festival Winternachten probeer ik een kompas te bieden om de werkelijkheid anders te benaderen. Zo zien we dat mensen in de westerse wereld het zat zijn dat veel dingen *fake* zijn. Er ontstaat een tegenbeweging, van het eten van lokale producten tot aan de opstand tegen de heersende politieke

elite. Dat pakt soms tegenstrijdig uit: kiezers stemmen vanuit dit onbehagen op Trump, terwijl hij misschien nog kunstmatiger is dan de zittende politici.”

Door welke socioloog bent u het meest beïnvloed?

“Ik geloof dat de samenleving het meeste heeft aan sociologen die de samenleving op bijna antropologische wijze kunnen aanvoelen en begrijpen, en van daaruit abstraheren. Die kunst, dat is het moeilijkste dat er is. Max Weber is voor mij zo'n socioloog. Volgens de normen van de utilitaire school is hij geen goede socioloog omdat hij geen toetsbare hypothesen heeft gemaakt. Maar wat hij doet, is het systeem

proberen te begrijpen, in plaats van dit mathematisch te verklaren.”

Past u deze methode zelf ook toe?

“Ja, ik noem mijzelf een undercover antropoloog. Ik ben 28 jaar geleden uit Iran gevlucht, en ik verbaas mij nog altijd over Nederland. De ontkerkelijkheid heeft massaal plaatsgevonden maar de sporen van die strenge calvinistische ethiek zijn in heel veel opzichten nog altijd springlevend. De strikte regels waaraan debatten moeten voldoen, lijken bijna een op seculiere kerkvorm. En er is een sterke verheiliging van papier, aanvragen moeten kilo's wegen voordat een initiatief wordt goedgekeurd. Dat heeft te maken met cultuur. Maar de samenleving is zich hier niet van bewust, en wil niet geconfronteerd worden met het eigen religieuze verleden. Ooit ga ik hier een boek over schrijven.”

U bent zelf als vluchteling naar Nederland gekomen, en schrijft veel over de multiculturele samenleving. Hoe definieert u integratie?

“Ik heb altijd de nadruk gelegd op accultuur: je verliest je cultuur niet, maar krijgt er een nieuwe bij. Tegenwoordig zit ik naar mijn idee dichter bij de kern van de zaak: integratie is economische zelfstandigheid en jezelf als groep organiseren, om zo een emancipatiebeweging te bewerkstelligen. Financieel onafhankelijk worden kunnen vluchtelingen niet alleen. Je kan nog zoveel vaardigheden opdoen, maar zolang de Nederlandse arbeidsmarkt eenkennig en risicomijdend blijft, is deze niet in staat de nieuwkomers op te nemen.” X